— Я саме це й маю на увазі,— заявила місіс Корнер.— Я хочу, щоб чоловік поводився, як годиться чоловікові.

— Але ж ти не хочеш, щоб Крістофер... тобто містер Корнер був такою людиною,— зауважила її щира приятелька.

— Я не кажу, щоб він робив це часто. Але я хотіла б побачити, що він здатний таким бути. Ви сказали хазяїнові, що сніданок подано? — звернулась вона до служниці, яка в цю хвилину внесла троє варених яєць і чайник.

— Авжеж сказала,— обурено відповіла та. Служниця на віллі "Акація" в Равенскорт-парку повсякчас перебувала в стані обурення. Навіть коли вона вранці й увечері промовляла молитви, голос її звучав обурено.

— 4 що він відказав?

— Що зійде, коли одягнеться.

— Ніхто й не вимагає, щоб він приходив роздягнений,— скипіла місіс Корнер.— Коли я кликала його п'ять хвилин тому, він сказав, що надягає сорочку.

— Якби ви тепер спитали його ще раз, він відповів би те саме,— висловила свою думку служниця.— Він якраз лазив рачки, коли я заглянула в кімнату: шукав під ліжком запонку.

Рука місіс Корнер з чайником зупинилася.

— Він розмовляв?

— Розмовляв? Там нема з ким розмовляти, а мені нема чого стояти й базікати.

— Я хочу сказати — сам із собою,— пояснила місіс Корнер.— Він часом не... не лаявся?

У тоні місіс Корнер бриніло бажання, майже надія.

— Лаявся?! Та він і не знає, як це робити!

— Дякую, Гаррієт,— сказала місіс Корнер. — Можете йти.— Вона з брязкотом поставила чайник на стіл.— Навіть це дівчисько зневажає його,— гірко зауважила місіс Корнер.

— Може, він раніше встиг вилаятись,— озвалась міс Грін.

Але місіс Корнер не так легко було втішити.

— Раніше встиг! Будь-хто інший на його місці лаявся б безперестану.

— Можливо,— сказала щира приятелька, завжди ладна знайти виправдання цьому грішникові,— можливо, він і лаявся, тільки вона не чула. Ти сама подумай: якщо голова його була під ліжком...

Двері відчинилися.

— Перепрошую, що я спізнився,— заявив містер Корнер, бадьоро входячи в кімнату. Він узяв собі за правило неодмінно бувати уранці бадьорим. "Зустрічай день усмішкою, і він даруватиме тобі щастя" — такий був девіз, що його місіс Корнер чула від чоловіка кожного ранку, рівно двісті два рази за всі шість місяців і три тижні їхнього подружнього життя. Найрізноманітніші девізи посідали велике місце в житті містера Корнера. Вони були дбайливо виписані на картках однакового формату,

а найдобірніші з них, прикріплені до дзеркала, щоранку повчали господаря, коли він голився.

— Знайшов? — запитала місіс Корнер.

— Диво дивне,— відповів містер Корнер, сівши за стіл.— Я своїми власними очима бачив, як вона впала під ліжко. Може...

— І не проси мене, щоб я її шукала,— урвала чоловіка місіс Корнер.— Деякі люди, якби їм довелося повзати навкарачки під ліжком і стукатись лобом об ніжки, не втерпіли б, щоб не вилаятись.— Слово "деякі" було виразно підкреслено.

— А це непогано загартовує характер,— натякнув містер Корнер,— коли часом примушуєш себе терпляче виконувати завдання, розраховані...

— Якщо ти заплутаєшся в одному з цих своїх довжелезних речень, то не матимеш коли й поснідати,— злякалася місіс Корнер.

— Шкода, якщо вона десь загубилася,— зауважив містер Корнер.— її внутрішня вартість, можливо...

— Я пошукаю її після сніданку,— зголосилася привітна міс Грін. — Розшукувати всякі речі — це мій хист.

— Охоче вірю,— галантно погодився містер Корнер, ручкою ложки розбиваючи яйце.— Від таких ясних очей, як ваші, мало...

— У тебе тільки десять хвилин,— попередила його дружина.— Швидше снідай!

— Я хотів би хоч раз мати змогу висловитись до кінця,— поскаржився містер Корнер.

— До кінця ти ніколи не доберешся,— переконано сказала місіс Корнер.

— Я хотів би хоч спробувати,— зітхнув чоловік.— Може, цими днями...

— Як тобі спалося, люба? Я забула в тебе спитати,— звернулася місіс Корнер до своєї щирої приятельки.

— Першу ніч у незнайомому місці я завжди сплю неспокійно,— відповіла міс Грін.— А крім того, я ж була трохи збуджена виставою.

— Я волів би, щоб чарівне мистецтво цього драматурга ми побачили в кращому зразку,— промовив містер Корнер.— Коли так рідко ходиш до театру...

— Треба ж людині розважатись,— урвала його дружина, а її приятелька додала:

— Правду кажучи, я ніколи в житті так не, сміялась!

— І справді було кумедно. Я й сам сміявся,— визнав містер Корнер.— Але все-таки мушу зауважити, що брати пияцтво як тему...

— Він не був п'яний,— заперечила місіс Корнер,— а тільки трохи під чаркою.

— Люба моя,— поправив її чоловік,— він же на ногах не міг стояти!

— Зате був куди кумеднішим, ніж дехто з тих, хто може стояти,— не поступилася дружина.

— Цілком можливо, люба Емі,— пояснив їй містер Корнер,— що хтось може бути кумедним і не напившись, а хтось інший може напитись і не...

— О, чоловікові не вадить деколи випити,— заявила місіс Корнер.

— Люба моя...

— Тобі, Крістофере, теж би іноді не завадило.

— Мені хотілося б, щоб ти не казала того, чого насправді не думаєш, — зауважив містер Корнер, простягаючи порожню чашку.— Якби хтось почув тебе...

— Найбільше мене обурює, коли кажуть, ніби я кажу те, чого не думаю,— заявила місіс Корнер.

— Нащо ж ти тоді так кажеш? — здивувався чоловік.

— Бо я... бо я справді так думаю.

— Не можу повірити, люба, ніби ти справді думаєш, що мені не завадило б напитись, нехай навіть лиш іноді.

— Я не казала напитись, я казала випити.

— Але ж я випиваю... в помірних дозах,— пробував відборонитись містер Корнер.— "Поміркованість у всьому" — такий мій девіз.

— Знаю,— відповіла місіс Корнер.

— Всього потроху й нічого...— цим разом містер Корнер сам себе урвав.— Боюся, що нам доведеться відкласти цю цікаву дискусію до іншої нагоди,— сказав він, підводячись.— Якщо ти не заперечуєш, люба, я б хотів переговорити з тобою в коридорі. В мене є кілька побутових запитань...

Господар і господиня протиснулися повз гостю й причинили за собою двері. Міс Грін лишилась за столом і їла собі далі.

— Я саме це й мала на увазі,— втретє зауважила місіс Корнер через хвилину, знов сідаючи за стіл.— Я б віддала все... все на світі,— палко додала вона,— аби тільки Крістофер став більше схожим на звичайного чоловіка.

— Але ж він завжди був таким... таким, як і зараз,— нагадала їй щира приятелька.

— О, звичайно, під час заручин кожна дівчина хоче, щоб її чоловік був сама досконалість. Але я не думала, що він таким і залишиться.

— А як на мене, то він дуже добрий і симпатичний молодик. Ти просто сама не знаєш, чого тобі хочеться.

— Я знаю, що він добрий,— погодилася місіс Корнер,— і я дуже люблю його. Але якраз через це й не хочу за нього червоніти. Я хочу, щоб він став справжнім чоловіком, щоб він робив те, що й інші чоловіки роблять.

— А хіба всі звичайні чоловіки лаються й інколи напиваються?

— Авжеж,— авторитетно заявила господиня.— Кому ж це подобається чоловік-лемішка?

— А ти хоч бачила коли-небудь п'яного? — поцікавилась щира приятелька, відкусуючи шматочок цукру.

— Скільки завгодно,— відповіла місіс Корнер, злизавши з пальців повидло.

Це означало, що за все своє життя вона разів із шість побувала в театрі, вибираючи переважно найлегші форми англійської драми. А коли їй уперше довелося побачити це в реальному житті, що сталось рівно через місяць (на той час учасники вищенаведеної розмови вже й забули її зміст), місіс Корнер була вражена більше за будь-кого.

Як це сталося, містер Корнер ніколи так до кінця й не зрозумів. Він був не з тих, кого наводять для прикладу на лекціях про користь тверезості. Свою першу чарку він вихилив так давно, що тепер уже й не пам'ятає, коли це було, і відтоді чого тільки не пив з найрізноманітніших чарок. Але ще ніколи не бувало, щоб він вийшов — або відчув спокусу вийти — за межі своєї улюбленої чесноти — поміркованості.

— Перед нами стояла одна пляшка бордо,— часто згадував потім містер Корнер,— і він сам більшу частину її й випив. Потім він дістав ще одну невеличку зелену фляжку — як він пояснив, цю штуку роблять із груш, у Перу її спеціально держать для дитячих свят. Звісно, він міг і пожартувати, але все-таки я ніяк не можу взяти втямки, як одна чарка... Невже я випив більше, ніж одну чарку, поки він говорив? — Це питання невідступно переслідувало містера Корнера.

Цей "він", що до такої міри заговорив нашого героя, був його далекий родич на ім'я Білл Деймон, перший помічник капітана з пароплава "Фортуна". До цієї випадкової зустрічі вдень на Ліденгол-стріт вони не бачились із самого дитинства. Наступного ранку "Фортуна" вирушила від пристані Сент-Кетрін до Південної Америки, і хтозна, коли їм судилось побачитися знову. Як зауважив містер Деймон, сама доля, звівши їх серед вулиці, вимагає, щоб вони сьогодні ввечері вдвох

пообідали в затишній капітановій каюті на "Фортуні". Вернувшись на службу, містер Корнер послав у Равенскорт-парк спішного листа з дивним повідомленням, що він прийде додому, можливо, не раніше десятої вечора, і о пів на шосту вперше після одруження рушив у протилежний бік від домівки і від місіс Корнер.

Багато про що балакали друзі. Під кінець мова зайшла про дівчат і жінок. Деймонів досвід, як засвідчували його слова, був багатий і різноманітний. Вони розмовляли,— вірніш, помічник капітана говорив, а містер Корнер слухав,— про смаглявих красунь Вест-Індії, про чорнооких жагучих креолок, про пишпих білявих дам з каліфорнійських долин. Помічник мав свої теорії щодо того, як слід ставитись до жінок і давати їм раду,— теорії, судячи з його слів, перевірені на практиці. Перед містером Корнером постав новий світ, у якому закохані жінки з собачою покорою схилялись перед чоловіками, а ті, хоч і любили їх, проте вміли зберегти свою зверхність над ними. Він сидів мов зачарований, і холодний осуд поволі переходив у ревне захоплення. Помічник ладен був без кінця розповідати про свої пригоди, але об одинадцятій годині кок нагадав їм, що ось-ось мають прибути на борт капітан і лоцман. Містер Корнер, здивований, що вже така пізня пора, довго й ніжно прощався з родичем, а потім виявив, що пристань Сент-Кетрін — один із найзаплутаніших лабіринтів, з яких йому будь-коли доводилося вибиратись. Під якимось ліхтарем у районі. Майноріс містерові Корнеру раптом спало па думку, що його ж не цінують, як він того заслуговує! Дружина ніколи не говорить і не робить нічого того, чим красуні з Карібських островів покірно виявляють свою жагучу пристрасть до чоловіків, здається, анітрохи не кращих від нього, містера Корнера. Коли він пригадав, як вона говорить до нього і як ставиться, йому аж сльози набігли на очі. Помітивши на собі пильний погляд полісмена, він змахнув сльози й квапливо рушив далі. Поки він ходив туди-сюди на пероні станції Меншен-Гаус, де безнастанно гуляють протяги, думки про заподіяну йому кривду обсіли його з новою силою. Чому місіс Корнер не виказує й сліду собачої відданості? А винен в усьому він сам, гірко переконував себе містер Корнер,— ніхто, тільки він сам. "Жінка любить

пана, це в неї інстинкт,— пробурмотів собі під ніс містер Корнер.— Щоб мене чорти взяли, як вона бодай раз відчула, що я її владар!"

— Чеши звідси,— кинув містер Корнер якомусь опецькові-підлітку, що вже встиг зупинитись перед ним, широко роззявивши рота.

— Але мені цікаво послухати,— заперечив опецьок.

— Кого послухати? — здивувався містер Корнер.

— А вас,— пояснив хлопчак.

Від міста до Равенскорт-парку не близький світ, але містер Корнер не задрімав дорогою, бо напружено обмірковував перспективи подальшого життя свого і місіс Корнер. Коли він зійшов з поїзда, найбільше його непокоїли три чверті милі багнюки, що пролягли між ним і його постановою раз і назавжди з'ясувати свої стосунки з місіс Корнер.

Побачивши віллу "Акація", вигляд якої свідчив, що всі тут уже полягали й сплять, він ще дужче роздратувався. По-собачому віддана дружина чекала б його, думаючи, чи не буде йому чогось потрібно. Скориставшись порадою мідної таблички на дверях, він не тільки постукав, а й подзвонив. А що двері не відчинялися зразу, він і далі не переставав стукати й дзвонити. На другому поверсі відчинилось вікно найкращої їхньої спальні.

— Це ти? — почувся голос дружини. В її голосі й справді бриніла пристрасть, але зовсім не та, яку містер Корнер хотів би викликати. Це запалило його ще більшим гнівом.

— Чого ти вистромила голову з вікна, ніби я прийшов до тебе залицятись? Краще-но зійди відчини двері! — скомандував він.

— А в тебе хіба ключа нема? — спитала місіс Корнер.

Замість відповіді містер Корнер знову заходився стукати. Вікно зачинилось. Минула коротенька хвилька, і двері так раптово розчинились, що містер Корнер, ще з дверним молоточком у руці, просто-таки влетів досередини. Місіс Корнер зійшла вниз уже з готовими докорами на устах. Але вона не врахувала, що містер Корнер, звичайно такий млявий у мові, може навіть випередити її.

— Де вечеря? — обурено запитав він, усе не випускаючи молоточка.

Місіс Корнер була надміру вражена, щоб відповісти, і тільки мовчки втупилася в нього поглядом.

— Де вечеря? — знов гримнув містер Корнер, тепер уже пройнявшись щирим подивом, чого це не подано йому вечері.— Що ви всі собі думаєте — повкладалися спати, коли х-хазяїн ще не в-вечеряв!

— Щось тут сталося, люба? — почувся зі сходів голос міс Грін.

— Та заходь же, Крістофере,— благала місіс Корнер.— Заходь, будь ласка, нехай я зачиню двері.

Місіс Корнер належала до тих молодих жінок, що з не позбавленою грації пихою виявляють свою владу над тими, хто охоче їм скоряється; але таких і переляк легко бере.

— Я х-хочу смажених нирок з грінками,— заявив містер Корнер, змінивши молоточок на вішалку для капелюхів, про що він зараз же й пошкодував.— І не суп-пе-реч мені! Яс-сно? Щоб без ніяких суперечок!

— Що мені робити? — прошепотіла пойнята жахом місіс Корнер до своєї щирої приятельки.— В домі ж ані одної нирки!

— Я б бувши тобою зварила йому двоє яєць,— запропонувала послужлива приятелька,— і добре посипала їх кайєнським перцем. Він однаково доти все забуде.

Містер Корнер ласкаво погодився, щоб його провели до їдальні, яка водночас правила й за вітальню та бібліотеку. Обидві дами, до яких приєдналася нашвидкуруч одягнена служниця, намагались якнайскоріш розтопити в кухонній плиті. Постійне обурення служниці де й поділось, тільки-но вілла "Акація" дала їй першу нагоду виявити його по справедливості.

— Я б зроду-віку не повірила,— пошепки визнала місіс Корнер, лице в якої було біле, мов полотно.— Зроду-віку.

— Оце видно, що в домі чоловік, правда? — щебетала захоплена служниця.

Господиня відповіла їй ляпасом і цим трохи розважила душу.

Служниця знову прибрала незворушного вигляду, але дії місіс Корнер та її приятельки аж ніяк не прискорились, бо через кожних чверть хвилини долітали все нові й нові гучні розпорядження містера Корнера.

— Мені не стане духу самій увійти до нього,— сказала місіс Корнер, коли все було розставлено на таці. Отож за нею рушила щира приятелька, а з тилу їх обох прикривала служниця.

— Це що таке? — насупився містер Корнер.— Я ж казав к-котлети!

— Пробач, любий,— затинаючись мовила місіс Корнер,— але в домі нема ні шматочка м'яса.

— Ти якщо добрас-сподиня, то п'инна завж-жди мати м'ясо на к-котлети,— вів далі містер Корнер, наливаючи собі пива.— Ясно? М'ясонак-котлети!

— Спробую запам'ятати, любий,— сказала дружина.

— А поки що,— промовив чоловік між двома ковтками,— тобі ще далеко до доброїс-сподині.

— Але я постараюся, любий,— стала благати місіс Корнер.

— Де твої книги? — раптом поцікавився містер Корнер.

— Які книги? — в подиві перепитала дружина.

Містер Корнер грюкнув кулаком об стіл, від чого майже все в кімнаті, в тому числі й місіс Корнер, здригнулося.

— Не викруч-чуйся, голубко! — сказав містер Корнер.— Ти знаєш, чого я хочу,— твоїс-сподарські книги.

Згадані книги знайшлися в шухляді шифоньєра. Місіс Корнер дістала їх і тремтячою рукою передала чоловікові. Той розгорнув навмання одну з них і схилився над нею, насупивши брови.

— Що це, голубко? Ти д-додавати не вмієш,— зауважив він.

— Мене... мене в школі вважали навіть здібною до арифметики,— пробелькотіла дружина.

— То в школі, а це... Скільки буде двацьсім і дев'ять? — грізно спитав містер Корнер.

— Тридцять вісім... сім...— збилася місіс Корнер.

— Ти знаєш множення на дев'ять, чи ні? — загримів її чоловік.

— Я знала...— схлипнула вона.

— То рахуй! — скомандував він.

— Дев'ять на один — дев'ять,— почала, схлипуючи, місіс Корнер — Дев'ять на два...

— Далі! — суворо звелів містер Корнер.

Вона вела далі рахунок — тихо і монотонно, тільки інколи спиняючись, щоб приглушено схлипнути. Дрімотний ритм одноманітних речень, можливо, зробив своє. Коли місіс Корнер боязко повідомила, що дев'ять на одинадцять буде дев'яносто дев'ять, міс Грін нишком показала їй на стіл. Підвівши зляканий погляд, місіс Корнер побачила, що очі її владаря і пана заплющені, голова його спочиває між порожнім пивним глечиком та гірчичницею, а в кімнаті лунало дедалі гучніше хропіння.

— З ним усе буде гаразд,— заспокоїла приятельку міс Грій.— Ти йди зачинись і лягай. Уранці ми з Гаррієт приготуємо йому сніданок. А тобі краще не муляти йому очей.

Місіс Корнер, сповнена вдячності, що знайшовся хтось, хто підказав їй, як бути, покірно послухалась.

Близько сьомої години ранку сонячне проміння, що освітило кімнату, примусило містера Корнера спершу кліпнути, тоді позіхнути, а потім напіврозплющити одне око.

— Зустрічай день усмішкою,— сонно промурмотів містер Корнер,— і він...

Раптом містер Корнер випростався і розглянувся. Це не ліжко. Під ногами валяються скалки глечика і склянки. Перекинута гірчичниця й роздушене яйце надають скатертині незвичного вигляду. Голова чогось аж гуде. У містера Корнера було таке враження, наче хтось пробував зробити з нього салат, та ще й надміру щедро заправивши гірчицею. Увагу його привернув якийсь шелест біля дверей.

У трохи прочинених дверях видніло зловісно серйозне обличчя міс Грін. Містер Корнер підвівся. Міс Грін прошмигнула в кімнату і, причинивши двері, зіперлася на них спиною.

— Сподіваюся, ви знаєте... чого наробили? — почала міс Грін.

Говорила вона таким замогильним голосом, що бідного містера Корнера аж морозом обсипало.

— Я починаю пригадувати, але не... не дуже виразно,— признався він.

— Ви прийшли додому о другій годині ночі п'яний... просто як хлюща,— повідомила його міс Грін.— І зчинили таку бучу, що розбудили піввулиці.

З пересохлих губів містера Корнера зірвалось болісне зітхання.

— Ви вимагали, щоб Емі приготувала вам гарячу вечерю.

— Я вимагав? — містер Корнер перевів погляд на стіл.— І вона... вона приготувала?

— Ви так розходилися,— пояснювала міс Грін,— що перелякали нас усіх, усіх трьох.— Дивлячись на страдницьку постать перед собою, міс Грін насилу могла повірити, що лише кілька годин тому цей чоловік міг нагнати на неї неабиякого страху. І тільки усвідомлення обов'язку стримувало її в цю хвилину від сміху.— А коли ви сиділи тут і вечеряли,— безжально вела далі міс Грін,— то примусили Емі принести господарські книги.

Містер Корнер був уже на такій стадії, коли нічому не дивуєшся.

— Ви повчали її, як треба хазяйнувати.— В очах щирої приятельки господині блиснув вогник. Але містер Корнер зараз не помітив би навіть спалаху блискавки.

— Ви сказали їй, що вона не вміє додавати, і примусили її повторювати вголос таблицю множення.

— Я примусив її...— В тоні містера Корнера не було й знаку емоцій, наче його цікавили самі голі факти.— Я примусив її повторювати таблицю множення?..

— Множення на дев'ять,— уточнила міс Грін.

Містер Корнер сів на стілець і втупився скам'янілим поглядом у майбутнє.

— Що ж робити? — промовив він.— Вона ніколи не простить мені, я її вже знаю. А ви не дурите мене? — скрикнув він з раптовим проблиском надії.— Я справді зробив це?

— Ви сиділи на цьому самому стільці, де й тепер сидите, і їли варені яйця, а вона стояла напроти вас і відповідала множення на дев'ять. А під кінець, побачивши, що ви заснули, я переконала її піти спати. Була третя година ночі, і ми думали, що ви не будете заперечувати.

Міс Грін підсунула стілець, сіла і, спершись на лікті, подивилась через стіл на містера Корнера. В очах у щирої господининої приятельки тепер уже виразно заграли бісики"

— Але ви більше ніколи такого не зробите,— додала міс Грін досить упевнено.

— Ви думаєте, вона простить мені? — спитав містер Корнер.

— Ні, не думаю,— відповіла міс Грін, і від тих слів обличчя містера Корнера знов поблідло.— Я думаю, що найкращим виходом буде, коли ви простите їй.

Ця думка навіть не розважила його. Озирнувшись, міс Грін переконалася, що двері зачинено, і хвильку прислухалась, чи не чути кого поблизу.

— Пригадуєте нашу розмову за сніданком,— задля більшої остороги міс Грін говорила пошепки,— у той перший ранок, коли я тільки приїхала до вас у гості? Емі тоді ще сказала, що краще б вам інколи випивати.

Так, так, він починав потроху пригадувати. Але ж вона сказала "випивати", а не "напиватись"! Містер Корнер ще більше похнюпився.

— Ну, так ви ж тільки "випили",— хилила далі на своє міс Грін.— А крім того вона не мала на увазі "випивати". Вона мала на увазі по-справжньому напиватись, тільки не хотіла прямо сказати. Після того, як ви пішли, ми ще розмовляли з нею про це. Вона сказала, що віддала б усе на світі, аби тільки ви стали більше схожим на звичайного чоловіка. Це такий у її уявленні звичайний чоловік.

Недогадливість містера Корнера дратувала міс Грін. Вона перехилилася через стіл і труснула його:

— Невже ви не розумієте? Ви зробили це навмисне, щоб провчити її. Це вона повинна просити у вас пробачення.

— Ви так думаєте?..

— Я думаю, що коли ви поведетесь як слід, наслідки перевершать усі ваші сподівання. Виходьте з дому, поки вона ще спить. Я нічого їй не скажу. Правду кажучи, мені й немає коли — я мушу встигнути на десятигодинний з Педінгтонського вокзалу. А коли повернетесь увечері додому, заговоріть перший — обов'язково так треба.

І містер Корнер, не встигши гаразд утямити, що робить, схопився з місця й у захваті поцілував щиру приятельку своєї дружини.

Цього вечора місіс Корнер сиділа у вітальні й чекала на чоловіка. Одягнена вона була так, наче збиралася в дорогу, а в кутиках її уст залягли знайомі Крістоферові зморщечки, від самого вигляду яких його душа сховалася в п'яти. На щастя, він вчасно отямився, щоб привітати її усмішкою. І хоч. усмішка вийшла не зовсім така, яку він готував цілих півдня, все ж самий цей факт до того вразив місіс Корнер, що вона не змогла вимовити й слова. Це дало чоловікові неоціненну перевагу: він заговорив першим.

— Ну, то як тобі це сподобалось? — весело почав містер Корнер.

На мить місіс Корнер злякалася, чи не перейшла вже нова чоловікова неміч у хронічну стадію, але його усміхнене лице заспокоїло її, принаймні щодо останнього.

— Коли мені ще раз прийти "під чаркою"? Слухай,— провадив він далі, побачивши дружинину розгубленість,— ти ж не забула розмови за сніданком, у той перший ранок, коли до нас приїхала Мілдред? Ти тоді натякнула, що мені б інколи "не завадило" випивати, що я став би від цього куди привабливіший!

Пильно дивлячись на дружину, містер Корнер помітив, як у ній поволі пробуджується згадка.

— Раніше я не мав змоги задовольнити твоє бажання,— пояснив містер Корнер,— бо мені треба було зберігати ясність думок для роботи, і, крім того, я не знав, як це вплине на мене. Але вчора я зробив усе, що міг, отож, думаю, догодив тобі. — І він додав: — Хоча я був би тобі вдячний, якби ти вдовольнялася,— звичайно, тільки на перший час, поки я більше призвичаюсь,— якби ти вдовольнялася такою сценою, скажімо, двічі на місяць, не частіше.

— Ти хочеш сказати...— промовила, підводячись, місіс Корнер.

— Я хочу сказати, моя люба, що майже з першого дня нашого шлюбу їй не дуже крилася, що вважаєш мене лемішкою. Свої уявлення про чоловіків ти набрала з різних дурних книжок і ще дурніших п'єс, і тебе непокоїть, що я не такий, як вони. Що ж, я показав тобі, що коли ти хочеш, я зумію бути таким, як вони.

— Але ж ти був зовсім не схожий на них,— заперечила місіс Корнер.

— Я зробив усе, що міг,— повторив містер Корнер,— Не всі люди однакові. А мій спосіб напиватись — якраз такий.

— Я зовсім не казала "напиватись"...

— Але мала це на увазі,— урвав її чоловік.— Ти говорила про п'яних. Герой п'єси був п'яний. Тобі він здався кумедним.

— Він і був кумедним,— наполягала місіс Корнер, тепер уже в сльозах.— Я саме такого п'яного й мала на увазі.

— Його дружині,— нагадав їй містер Корнер,— він не здавався кумедним. У третій дії вона погрожувала йому, що вернеться до матері. А з твого одягу я бачу, що ти теж це надумала.

— Але ти... ти поводився так гидко,— проскімлила місіс Корнер.

— А що я зробив? — поцікавився містер Корнер.

— Ти став гупати в двері...

— А-а, пригадую. Я вимагав вечері, і ти зварила мені двоє яєць. А потім що сталося?

Спогад про найприкріший епізод її приниження надав голосові місіс Корнер відтінку справжнього трагізму.

— Ти примусив мене повторювати таблицю множення... Множення на дев'ять.

Він подивився на неї, вона подивилась на нього, і на хвильку запала тиша.

— Ти... ти й справді трохи перебрав?..— нетвердо промовила дружина.— Чи тільки прикидався?

— Справді,— признався чоловік.— Уперше в житті. І якщо ти вдоволена, то й востаннє.

— Пробач мені,— сказала місіс Корнер.— Я була така дурна. Пробач мені, будь ласка.